

розвитком транспортних систем: Зб. наук. праць. – Одеса: ОНМУ, 2003. – № 6. – С.8-18.

4. Generalized transport costs in intermodal freight transport : (EWGT2012 – Compendium of Papers 15 th meeting of the Euro Working Group on Transportation “EWGT2012”). [Електронний ресурс] / T. S. Hanssen., T.A. Mathisen, F. Jørgensen. // Energy efficient transportation networks – 2012. – 8 p. - Режим доступу: <http://www.lvmt.fr/ewgt2012/compendium>

5. Никифоров В.С. Мультиmodalные перевозки и транспортная логистика: учебн. пособие.

[для студ. высш. учебн. зав.] / В.С. Никифоров. – Новосибирск: НГАВТ, 1999. - 103 с.

6. Muller G. Intermodal Freight Transportation / G. Muller. – Westport: Eno Foudation for Transportation. 1989. – 243 p.

7. Плужников К.И. Транспортное экспедирование: учебн. [для студ. высш. учебн. зав.] / К.И. Плужников, Ю.А. Чунтомова. – Москва: ТРАНСЛИТ, 2006. – 528 с.

8. Кокрен У. Методы выборочного исследования; [пер. с англ]. – Москва : Статистика, 1976. – 130 с.1.

Аннотация. В работе раскрыт и проиллюстрирован приём стратификации транспортного процесса при организации интерmodalных перевозок для оценки эффективности доставки грузов по показателю средних затрат на перевозку грузов.

Ключевые слова: процесс интерmodalных перевозок, стратификация, расходы на перевозку грузов.

Summary. Disclosed and illustrated the stratification process of Intermodal transportation for estimate of cargo delivered efficiency.

Keywords: process of Intermodal transportation, stratification, estimate of cargo delivered efficiency.

Рецензент д.э.н., профессор НУ «ОЮА» Кибик О.Н.

Эксперт редакционной коллегии к.э.н., доцент УкрГАЗТ Уткина Ю.Н.

УДК 658.7:656.2(477)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ УКРАЇНИ

Блиндюк Р.В., здобувач (УкрДАЗТ)

В статті досліджено особливості організації ефективної логістичної системи на залізничному транспорті України, обґрунтовано необхідність формування єдиного логістичного потоку матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів.

Ключові слова: логістична система, залізничний транспорт, єдиний логістичний потік

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Для України перевезення транзитних вантажів через свою територію є важливим джерелом експорту послуг, валютних надходжень до бюджету, створення додаткових робочих місць.

Вигідне географічне положення України на шляху основних транзитних потоків між Європою і Азією, наявність незамерзаючих чорноморських портів, розвиток мережі залізниць, автомобільних доріг, трубопроводів у широтних і меридіональних напрямках створює всі необхідні передумови для збільшення обсягів транзиту вантажів.

Збільшення обсягів міжнародного транзиту територією України може стати важливим чинником стабілізації і структурної перебудови економіки, пов'язано це також і з тим, що транзит, як вид експорту транспортних послуг, є найбільш ефективним, а інвестиційна діяльність в цій сфері транспортної діяльності є високорентабельною.

Ключову роль у забезпеченні підвищення обсягу транзиту вантажопотоків через Україну відіграє залізничний транспорт, від ефективності логістичної системи якого залежить економічний стан держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Серед сучасних науковців, які цікавляться питаннями логістики та розбудови логістичних систем можна виділити вчених: Анікін Б.А., Ларіна Р.Р., Омельченко В.Я., Семенов А.І., Сергєєв В.І., Окландер М.А., Соколов І.А. та інші [1-6].

Питання використання логістики на залізничному транспорті вивчають Данько М.І., Дикань В.Л., Дейнека О.Г., Позднякова Л.О., Юрченко Ю.М., Панчишин Я.М., Прейгер Д. К., Хахлюк А. та ін. [7-10].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Проте, формування процесів, які забезпечують конкурентоспроможність залізничного транспорту на ринку транзитних перевезень в

довгостроковій перспективі, вимагає розробки теоретичного базису щодо формування ефективної логістичної системи галузі, що відповідає умовам сучасної економіки і специфіці залізничного транспорту.

Тому, *метою статті* є визначення особливостей організації ефективної логістичної системи на залізничному транспорті України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головним вантажоперевізником України по праву вважається залізничний транспорт. Минулий 2012 р. по обсягах транзиту на ньому виявився найменш вдалим за останнє десятиліття. За інформацією Українського транспортно-логістичного центру (УТЛЦ), було перевезено 41,9 млн. т, що майже на 18 % нижче, ніж у позаминулому році, і

значно менше рекордного за цим показником 2008 р. (рис. 1) [11].

Причини такої тенденції досить об'єктивні і носять як економічний (падіння виробництва металургійної продукції і мінеральних добрив), так і геополітичний характер. Створення Митного союзу розмило кордон між Казахстаном, Росією та Білоруссю. В той же час спостерігалася і протекціоністська позиція Російської Федерації відносно своїх морських портів. Для вантажів, які прямували в порти, встановлювалися дуже привабливі тарифи. Правда, вступ сусідньої держави до Світової організації торгівлі вже дещо нівелювало цю різницю, і процес вирівнювання цін на перевезення, за словами експертів ринку, триває [11].

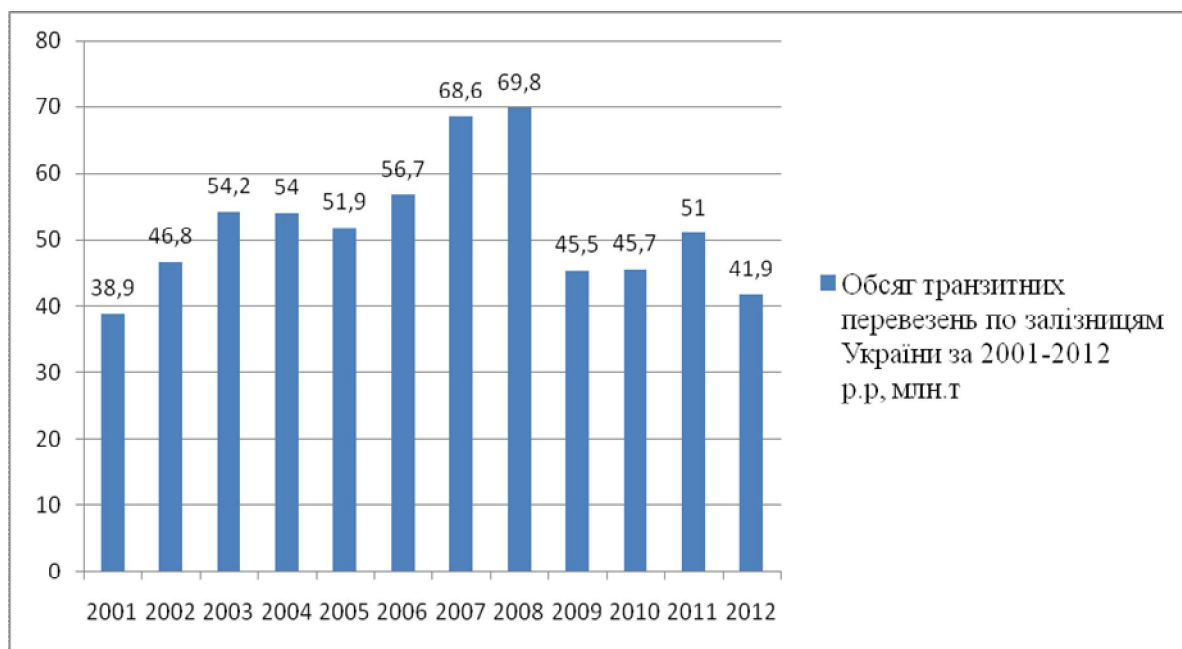

Рис. 1. Обсяг транзитних перевезень по залізницям України за 2001 – 2012 р.р. [11]

Проте, в даний час тарифи вже не мають такого великого значення, як раніше. Незважаючи на те, що українські тарифи - одні з найнижчих в СНД, транзит все ж знизився, тобто сьогодні на перший план виходить створення комфортних умов для вантажовласника: зручність обслуговування, безперебійність документообігу, швидкість доставки, ритмічність і безперебійність перевезень, швидке вирішення спірних питань і реагування на пропозиції клієнта і т.ін.

Головним рішенням поставленої задачі є, на наш погляд, наявність на залізничному транспорті України цілісної логістичної системи, що дозволяє комплексно забезпечити рішення висунутих вантажовідправниками вимог.

Логістична система – це економічна система, яка складається з взаємодіючих підсистем та елементів, що виконують логістичні функції та об'єднані єдністю цілей, інтересів, реалізуються

шляхом управління економічними потоками в межах реалізації корпоративної стратегії [6].

Завдання підвищення ефективності існуючої вже на залізничному транспорті України логістичної системи, крім вдосконалення техніко-технологічної складової процесу перевезень, можна досягти за рахунок оптимізації єдиного логістичного потоку матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів, які забезпечують рух вантажу від відправника до одержувача.

Пов'язано це з тим, що в процесі планування діяльності залізничного транспорту розробляються плани матеріальних, фінансових та інформаційних потоків із вказівкою напрямку руху, входів і виходів, інтенсивності та інших властивостей, за якими можна судити про потоки абстрагуючись від їх сутності. На практиці має сенс об'єднати всі плани потоків в єдину систему, що дозволить в комплексі і взаємодії досліджувати, а отже оптимізувати та вчасно

відкоригувати, об'єднаний потік матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів.

Неузгодженість та несвоєчасність між потоками матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів, навіть при наявності ідеально сформованого техніко-технологічного забезпечення процесу вантажоперевезення, а особливо транзиту, здатне затримати вантаж під час прямування.

При цьому слід мати на увазі, що всі витрати при затриманні вагонів відшкодовує експедитор або вантажовідправник. Адже раніше, коли був спільний в СНД парк інвентарних вагонів, на дані факти особливо уваги не звертали. Сьогодні ж у кожного вагону є свій власник, який скрупульозно слідкує за кожною годиною його обороту, а за простій нараховуються значні суми. Отримавши додаткові витрати один раз, вантажовідправник може переорієнтувати схему доставки своїх вантажів [11].

Матеріальні, фінансові та інформаційні потоки логістичної системи мають загальні властивості:

- здатність кожного потоку окремо генерувати інші види потоків;
- непорядкованість і невизначеність потоків призводить до збільшення логістичного циклу;
- наявність ключових чинників, що впливають на ефективність логістичної системи.

Висновок. Формування єдиного логістичного потоку матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів, що забезпечують рух вантажу від відправника до одержувача, дозволить залізничному транспорту України сформувати ідеальний логістичний цикл, забезпечити ефективність логістичної системи галузі, а отже і конкурентних переваг на ринку транзитних перевезень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аникин Б.А. Логистика [Текст]: учебное пособие / Б.А.Аникин и др.; под ред. Б.А.Аникина, Т.А. Родкиной. - М.: ТК Велби, изд-во Проспект, 2008. – 408 с.
2. Ларіна Р. Р. Теоретико-методологічні основи формування регіональних логістичних систем

Анотація. В статті досліджені особливості організації ефективної логістичної системи на залізничному транспорті України, обґрунтована необхідність формування єдиного логістичного потоку матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів.

Ключевые слова: логистическая система, железнодорожный транспорт, единственный логистический поток.

Summary. The paper investigates the features of an effective logistics system for railways of Ukraine, the necessity of forming a single logistic flow of material, financial and information resources.

Keywords: logistics system, rail transport, the only logistics flow.

[Текст]: автореф. дис...на здоб. наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка» / Р.Р. Ларіна. - Харків, 2006. – 36 с.

3. Омельченко В.Я. Логістична стратегія розвитку світової економіки в умовах глобалізації [Текст]: автореф. на здобут. наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / В.Я. Омельченко. - Донецьк, 2009. - 42 с.

4. Семененко А.И. Логистика. Основы теории [Текст]: учебн. для вузов / А.И. Семененко, В.И. Сергеев. – СПб.: Издательство «Союз», 2003. – 544 с.

5. Окландер М.А. Логістика [Текст]: підручник / М.А. Окландер. – К.: Центр учбової літератури, 2008.- 346 с.

6. Соколов И. А. Совершенствование управления туристскими предприятиями на основе логистизации потоковых процессов [Текст]: автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. екон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление национальным хозяйством» / И. А. Соколов. - Москва, 2007. – 26 с.

7. Економіка міжнародних транспортних перевезень [Текст]: підручник / [Данько М.І., Дикань В.Л., Дейнека О.Г., Позднякова Л.О., Юрченко Ю.М.]. - Х.: ТОВ «Олант», ЧП Чиженко, 2004.- 352с.

8. Хахлюк А. Україна – транзитна держава [Електронний ресурс] / А. Хахлюк. - Режим доступу до статті: <http://eu2001.narod.ru/1/5.htm>].

9. Прейгер Д. К. Реалізація потенціалу транспортної інфраструктури України в стратегії посткризового економічного розвитку. Аналітична доповідь [Текст] / Д. К. Прейгер, О. В. Собкевич, О. Ю. Смельянова. – К.: НІСД, 2011. – 37 с.

10. Панчишин Я.М. Забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту в інноваційній логістичній системі [Текст]: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / Я.М. Панчишин. – Харків. – 2009. – 21 с.

11. Н.И.Копилов Транзиту нужен комфорт [Текст]: Магистраль, 2013. – №11. - С.3-5.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Зубенко В.О.*